

اصلاح را از خودمان آغاز کنیم

مسعود پزشکیان، در جلسه شورای راهبردی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با اشاره به تجربه اداره جبهه‌ها در جنگ ۸ ساله گفت: «در آن مقطع اقبال مختلف کسب و کار خود را تعطیل می‌کردند و برای کمک به کشور در جنگ به میدان می‌آمدند؛ امروز نیز حل مشکلات کشور نیاز به همان مدل مدیریت دارد و باید با مدیریت جهادی در عمل و نه تئوری بر مشکلات غلبه کنیم.» او با بیان اینکه دشمن به خوبی می‌داند که صرفاً با حمله نظامی نمی‌تواند جمهوری اسلامی را از پا درآورد، گفت: دشمنان به دنبال این هستند که به مشکلات اقتصادی و ناترازی‌ها را زمینه‌های مختلف دامن بزنند تا برخی ناراضیانی‌ها را تشدید و بر موج آنها سوار شوند. رئیس‌جمهور در بخشی از سخنان خود ساختار اداری فربه کشور و هزینه‌های ناشی از آن را از ریشه‌های تحمیل کسری بودجه و ناترازی منابع و هزینه‌ها برشمرد و خاطر نشان کرد: «همه تلاش خود را در دولت به کار گرفته‌ایم تا در تنظیم و تدوین بودجه سال ۱۴۰۵، هزینه‌ها را کاهش داده، از ناترازی آن با منابع جلوگیری و بهره‌وری را ارتقا دهیم.» پزشکیان همچنین بر ضرورت ارتقای کارآمدی نظام اداری در کنار افزایش بهره‌وری تأکید کرد و اظهار داشت: «به هیچ وجه پذیرفتنی نیست که ما برای نظام اداری بودجه صرف کنیم و به کارکنان آن حقوق بدهیم، اما شاهد نارضایتی مردم از کیفیت خدمات اداری نیز باشیم.» رئیس‌جمهور در پایان سخنان خود وفاق و انسجام را عامل نجات بخش کشور و غلبه بر مشکلات عنوان و تصریح کرد: «متأسفانه ۴۷ سال است که به جای پرداختن به ریشه‌ها، به دنبال آن بودیم که با تغییر افراد مشکلات را رفع کنیم. باید اصلاح را از خودمان آغاز کنیم و این مسیری است که در دولت چهاردهم در پیش گرفته‌ایم.»

تکذیب استغفای عارف

روز گذشته، شنیده‌هایی منتشر شد مبنی بر اینکه محمدرضا عارف قصد دارد از معاون اولی استعفا دهد و در همین راستا گزینه‌هایی نیز به عنوان گزینه‌های جایگزین شدن معرفی شدند. الیاس حضرتی، رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت در واکنش به این موضوع گفت: «شایعه استعفای اعضای دولت از آن دست موضوعاتی است که بارها در فضای مجازی منتشر شده است. این شایعات چندین بار در مورد رئیس‌جمهور و اخیراً نیز در مورد محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور مطرح شده و در گذشته نیز درباره برخی از وزرا، معاونان رئیس‌جمهور و رئیس کل بانک مرکزی نیز چنین اخباری منتشر شده که هیچ کدام از این موارد صحت ندارد.» او با بیان اینکه هیچ برنامه استعفایی در دولت مطرح نیست، گفت: «تمام اعضای دولت محکم، هماهنگ و یکدست در تلاش شبانه‌روزی برای حل مشکلات کشور هستند و قطعاً نیز این مشکلات حل خواهد شد. کما اینکه بسیاری از این مشکلات نیز در حال حل شدن است.» حضرتی همچنین درباره برخی حواشی پیش آمده پیرامون انتصاب اسماعیل سقاب‌اصفهانی به عنوان رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی گفت: «آقای سقاب‌اصفهانی از حدود هشت ماه پیش طرح‌ها و ایده‌های خود را به برخی از کارشناسان نیز ارائه کرده بودند. ایشان به‌زودی جزئیات برنامه‌ها و طرح‌های خود برای حل مشکل ناترازی انرژی را به شکل رسانه‌ای نیز ارائه خواهند کرد.» او در پاسخ به پرسشی در مورد جهت‌گیری ایده‌ها و نقطه‌نظرات دکتر سقاب‌اصفهانی با دیدگاه و رویکرد رئیس‌جمهور پزشکیان و دولت وفاق ملی نیز گفت: «آقای سقاب‌اصفهانی کاملاً از رویکردهای رئیس‌جمهور در این حوزه باخبر هستند و جهت‌گیری و برنامه‌های تیم ایشان نیز منطبق با همین رویکرد است. جای نگرانی در این خصوص وجود ندارد و ایشان قطعاً دیدگاه‌های رئیس‌جمهور در حوزه عدالت انرژی را دنبال و اجرا خواهند کرد.»

آینده حکمروایی و تجربیات ما

محمدرضا متقی

استاد حقوق عمومی و نویسنده کتاب

برای شروع بحث بخشی از کتاب را می‌خوانم: «زمانی که شخصیت ایوان در کتاب برادران کارامازوف اثر داستایوفسکی می‌گوید: اگر خداوند نباشد همه چیز مجاز است؛ نکته‌ای را مورد توجه قرار می‌دهد که می‌تواند شناخت انسان نسبت به جهان امروز را شفاف‌تر سازد. همچنان که دیوانه در کتاب حکمت‌شادان نیچه بانگ برمی‌آورد: «آری خدا مرد.» خداوند مرده است ما او را کشته‌ایم و ما چگونه می‌خواهیم خود را تسلی بدهیم. عظمت این کشتار برای ما بیش از حد بزرگ است. آیا ما نباید خدایانی شویم تا شایسته این کار گردیم، نکته‌نقادانه سترگی را بیان می‌کند که همواره جزئی از مناسبات حیات فردی و اجتماعی انسان است و بنیان اخلاقی او را شکل می‌دهد. اخلاق به معنای عاُمَش که هر گونه باید و نباید ذیل آن معنا پیدا می‌کند... بر این اساس راه حل جهان معاصر از دید دیوانه نیچه به دغدغه ایوان داستایوفسکی نشاندن انسان قضاوتگر جای خداوند حکم‌کننده است؛ نظریه‌ای که می‌توان مدعی بود روح حاکم بر جهان مدرن است و عملاً وجدان آزاد انسانی را مالاک و مبدأ تصمیم‌گیری‌های می‌داند و قضاوت‌های اخلاقی وی را با همه زیست جهان او همه تجربه زیستش و درکش

شاید از کالبد تکنولوژی در حال جدا شدن باشد و عقل ماشینی در حال سوار شدن؛ واقع مهم و کلیدی از حیات انسان، که شاید تحولی شگرف‌تر از انقلاب صنعتی باشد.

البته به این موضوع تأکید می‌کنم که منظور من از این سخنان به هیچ وجه به معنای این نیست که در وضعیت بدی هستیم. شاید آنچه پیش روی ماست به مراتب بهتر از وضعیت امروز است. در این بین زنه‌ار من این است که احتمالاً قرار است تغییرات بسیار مهم‌تر از چیزی که امروز می‌بینیم را شاهد باشیم. در مصاحبه‌ای گفتیم: «اگر کسی قرن چهاردهم به کما فرو می‌رفت و قرن هفدهم از کما بیرون می‌آمد به جز گذر ایام، خاکی که بر سرزمینش نشسته و عزیزانی که از دست داده تغییر چندانی حول محور خودش احساس نمی‌کرد اما تصور کنید کسی سال ۱۳۷۴ به کما رفته باشد و سال ۱۴۰۴ بازگشته باشد؛ نه شغلش آن شغل سابق است و نه ارتباطاتش آن ارتباطات سابق است و حتی شاید بتوان گفت حتی جهان بینی اش هم آن جهان بینی سابق نخواهد بود.» تأثیر پدیده‌های پیرامونی بسیار زیاد است.

آینده حکومت‌های دموکراتیک

من در این کتاب تلاش کردم به پدیده حکمروایی در این عصر بپردازم. کاری که انجام شد این بود که ما جهان را به دو نوع حکومت تقسیم کردیم: (البته این تقسیم‌بندی با اغماض بسیار است) حکومت‌های مبتنی بر دموکراسی و حکومت‌های شبه‌مدرن و اقتدارگرا. در ادامه به نظام مبتنی بر تکنولوژی‌های مدرن پرداختیم البته صرفاً نه به عنوان هووی حکومت‌های شبه‌مدرن و اقتدارگرا بلکه با این نگاه که حکومت‌های دموکراتیک هم در چالش جدی با آن قرار می‌گیرند. ما سه ساحت مهم در تعریف دولت- ملت مطرح می‌کنیم: سرزمین، جمعیت و حکومت دارای حاکمیت. حاکمیت را قدرت مشروع همه‌جانبه در

«فصل جمع‌بندی و چند نکته دیگر»، فصل درخشان این کتاب است. طرح خود مسئله کتاب را در پایان با چهار سوال به چت‌جی‌بی‌تی می‌دهد و پاسخ می‌گیرد. چهار سوال این است: سوال اول، با توجه به تحولات تکنولوژی و پیش‌بینی آینده آن تحقق دستاوردهای انقلاب صنعتی چهارم چه تأثیری بر بنیان‌های دولت دارد؟ در توضیح آن هم به این موضوع با تعریف کلاسیک که در ادامه انقلاب‌های صنعتی اول، دوم و سوم است؛ مطرح نکردند بلکه بر اساس آنچه در مجمع جهانی داووس مطرح شد و پروفیسور شواب مطرح می‌کند، پرداخته است (اجلاس جهانی داووس یک سمینار علمی است که آقای خاتمی هم به عنوان سخنران کلیدی آن به این اجلاس رفت.) در این اجلاس به این موضوع می‌پردازند چه عناصر غیراقتصادی بر اقتصاد اثر می‌گذارد؟ البته من در نقد آن می‌گویم که این انقلاب صنعتی و چه انقلاب‌های بعدی آن دستاورد ثابتی ندارد بنابراین نمی‌توان اینگونه گفت که به کدام نتیجه باید برسد و براساس آن به نتیجه رسید یا نه.

سوال دوم این است که در صورت تحقق اهداف انقلاب صنعتی چهارم چه تحولاتی در دموکراسی مستقیم رخ می‌دهد؟ سوال سوم، در صورت تحقق دستاوردهای این انقلاب، جوامع تحت مدیریت دولت‌های اقتدارگرا چه وضعیتی پیدا می‌کنند؟ سوال چهارم، چه ساختاری می‌تواند کارترین الگو در صورت تحقق اهداف این انقلاب در امر حکومتداری باشد؟ چون بر اساس تحقیقات مشخصی است، چت‌جی‌بی‌تی جواب‌هایش غیبگویی نیست و بر اساس فرصت‌ها و خوشبینانه است. این کتاب را به صورت آموزشی به‌ویژه در فضای تشکیلات سیاسی می‌شود موضوع بحث و گفتگو قرار داد.

برای درک آینده حکمروایی

برای فهم تکمیلی این کتاب سه منبع دیگر را توصیه می‌کنم. شاید مطرح‌ترین کار که به فارسی هم ترجمه شده است: منبع اول، «موج پیش رو است» که دیدگاه آینده‌نگرانه مصطفی سلیمان است. این کتاب هم به موقعیت خطیری که در آن قرار داریم اشاره کرده است. وضعیت خطیر یعنی به پایان رسیدن یک وضعیت و آغاز یک وضعیتی که نمی‌دانیم در آن چه می‌شود. طبیعتاً توانایی رصد، محدود کردن، کنترل، متوقف ساختن یا تغییر دادن توسعه و اشاعه فناوری خود یک موضوع مهم و جدیدی است. مصطفی سلیمان درباره موج پیش رو چهار ویژگی بر می‌شمارد: ۱- نامتقارن است یعنی هر کنشی وضعیت متعارضی را برای ما پیش می‌آورد. ۲- تکامل سریع و گاه جهشی است، در حوزه سیاست می‌توانیم این را ببینیم آقای متقی به فردی که به خواب رفته تا قرن هفدهم اشاره کرد و من می‌گویم یک نفر در همین ایران فعلی از سال قبل تا الان اگر به خواب رفته باشد چقدر تغییر فقط در ایران می‌بیند؛ در جهان که مسئله کلیدی است، ایشان به تصمیمات رئیس‌جمهور آمریکا در خود آمریکا اشاره کرده است اما این هم باید دید که تصمیمات او در خود آمریکا چقدر قابل پیش‌بینی بوده است. مثلاً درباره زهران ممدانی به این صراحت بگوید پدرش را در می‌آورد اگر او را ی بیابرد و او را ی می‌آورد و می‌بینیم که یهودی‌های بسیاری به او را ی می‌دهند و می‌بینیم فهم شیعه بودنش با برداشت ما از شیعه بودن خیلی فرق دارد. این جهش‌های موج پیش رو است. ۳- همه کاربری؛ یک کنش اقتصادی نتایج پر دامنه اجتماعی و فرهنگی دارد. ۴- خودگردانی یا خودگزینی است که در شبکه‌های می‌بینیم.

منبع دوم با محوریت «جامعه شبکه‌ای» کاستلز است. الان در جامعه ایران مهمترین تغییر اجتماعی که پیش‌ران تغییرات اجتماعی است و بر اساس چهار موج پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌ها و دیگر پیمایش‌ها متجلی است، این است که جامعه ایران در تغییرات پرشتایی به سمت فردیت هر چه بیشتر و غلبه هر چه بیشتر ارزش‌های مادی حرکت می‌رود. حالا سوال من این است که ما حزبیم و یک حزب می‌خواهد در پر دامنه اجتماعی و فرهنگی دارد. ۴- خودگردانی یا به سمت فردیت بیشتر می‌رود و در جامعه‌ای که ارزش‌های مادی بر

مفهوم قدرت در حکمرانی آینده

بررسی تغییراتی که در حکومت‌های دموکراتیک و اقتدارگرا با توسعه فناوری رخ خواهد داد

گروه سیاست: این روزها حضور هوش مصنوعی، بات‌ها و اخبار مرتبط با چنین پیش‌رفتی در زندگی روزمره ما بسیار به چشم می‌آید و حتی برای برخی به دغدغه تبدیل شده است. اینکه هوش مصنوعی قرار است چه نقشی ایفا کند و چه جایگاهی در زندگی آینده ما دارد؛ آیا واقعاً روزی جای انسان را در حکمرانی و تصمیم‌گیری‌های کلان در حوزه سیاست خارجی و داخلی می‌گیرد؟ کمیته آموزش حزب اتحاد ملت در جلسه اخیر خود به نقد و بررسی کتاب «سرنوشت دولت، کوششی برای درک آینده دولت‌ها در عصر انقلاب صنعتی چهاردهم» پرداخته است. در این جلسه هادی خانیکی، استاد علوم ارتباطات و سید محمدرضا متقی، استاد حقوق عمومی و نویسنده کتاب حضور داشتند و در آن در کنار طرح آنچه باید نسبت به آینده دولت‌ها مورد توجه قرار گیرد؛ به مباحثی درباره کنشگری احزاب و تشکلهای سیاسی و مدنی و جایگاه آنها در نظم آینده جهان نیز اشاره شد. خلاصه این جلسه در ادامه می‌آید:

هادی خانیکی

استاد علوم ارتباطات

من در این بین درباره نسبت علم و چالش‌های باور در جامعه سخن خواهم گفت. کتابی که در اینجا مطرح شد کتابی است که مبنایش پژوهش و البته با بهره بردن از منابع مختلف از آقای دکتر سریع‌القام تا چت‌جی‌بی‌تی، نهایتاً نوشته شده و البته در نهایت به طرح سوال پرداخته است. آقای متقی، نویسنده این کتاب فعال سیاسی است که از کنش سیاسی خسته نشده است و البته زاویه نگاهش به سیاست مبتنی بر حقوق بوده است. من هم کسی هستم که هم تجربه فعالیت سیاسی و تشکیلاتی در دوره انقلاب و هم اصلاحات را داشتم و هر کدام تفاوت بسیار با دیگری دارد. یکی سازمانی که مخفی و چریکی بود و دیگری تشکیلاتی که میل به فراگیری دارد و می‌خواهد از طریق اصلاحات پیش رود. هر جا خواستیم تجربه‌ها را خلاصه کنم بگویم: «بهرغم اینکه در مبارزه سیاسی چریکی جان را به کف گرفته بودیم؛ حالا در حرکت سیاسی اصلاحی می‌خواهیم زندگی کنیم و می‌گوییم فعالیت سیاسی اصلاح‌طلبانه بسیار سخت‌تر از فعالیت سیاسی انقلابی است. چون آنجا یک مسئله مطرح بود و آن ترسیدن

از مرگ بود اما اینجا میل به زندگی خودش سازوکارهای سختی را شکل می‌دهد.» درباره همین پارادیم مطرح شده در این کتاب که می‌اندیشیدم به این نتیجه رسیدم که یک کنشگر سیاسی یا یک تشکل سیاسی، وقتی در پارادیم انقلاب می‌خواست حرف بزند در واقع حکم می‌کرد یعنی نتیجه را می‌گفت و باید‌ها و نباید‌ها را می‌گفت اما در کتاب آقای متقی بنابر مطالعات، ترجمه‌ها و گفت‌وگوها حاصل شده؛ انبوهی از مسائلی که باید مورد توجه قرار گیرد، مطرح شده و پس از آن به کنش سیاسی پرداخته شده است.

ویژگی اول کتاب که خواندنش را مفید و حتی موثر می‌کند این است که یک کنشگر سیاسی در مورد انقلاب صنعتی چهارم و تحولات آن سخن گفته است و یک متخصص فناوری یا یک سیاستگذار حکمرانی حرف نمی‌زند.

ویژگی دوم، این است که انبوهی از مسائل را مطرح می‌کند و مسئله کتاب رخ دادن تغییرات بسیار و ضرورت درک آن است؛ به عبارتی این کتاب نخواست است به طور آکادمیک مطالب را بیاورد و منابع را هم به گونه‌ای آورده که فرد را به کار دیگری تشویق کند.

ویژگی مثبت سوم کتاب این است که قضاوتش اینگونه نیست که حتماً یک نظر درست است بلکه قضاوتش در پایان هر فصل این است که مثلاً این سوال مهم است نه اینکه خیلی موضع عالمانه و فاضلانگیرد.